

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 21.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 21. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a kereszténységgel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Megparancsoljuk, hogy mindazok a népek, amelyek a mi kegyelmes kormányzatunk uralma alatt állnak, abban a vallásban éljenek, amelyet a hagyomány szerint [...b)...] apostol adott át Róma népének, s amely azóta is töretlenül él napjainkig. [...] Tehát: mindenkinek hinnie kell az apostoli hitvallás és az evangéliumi tanítás értelmében az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek egységesen isteni voltát. [...] Meghagyjuk, hogy akik ezt a hitvallást követik, a katolikus keresztények nevét viselhetik, a többiek azonban, akiket eszteleneknek és örülteknek ítélünk, az eretnek hitvallásuknak megfelelő gyalázatos nevet viseljenek.” (Császári rendelet, 4. század)

B) „Elsősorban azt rendeltük el, amiben az istenségnek járó tisztelet megnyilatkozik, hogy a keresztényeknek is, és mindenkinek megengedjük, hogy szabadon azt a vallást kövessék, amelyiket akarják. Ezt a döntést üdvös és teljesen helyes megfontolás alapján hoztuk, nehogy valakitől megtagadjuk azt a jogot, hogy a keresztények szabályát vagy vallását kövesse és válassza, és mindenkinek joga legyen hozzá, hogy amellet a vallás mellett döntsön, amiről úgy véli, hogy megfelel neki.” (Császári rendelet, 4. század)

a) Melyik városban tartották azt a zsinatot, ahol az A) betűjelű forrás aláhúzott részében szereplő hiteltvet megfogalmazták!

.....

b) Nevezze meg azt a személyt, akinek a nevét az A) betűjelű forrás b) betűvel jelölt részén kihagytuk!

.....

c) Karikázza be a mondat egyetlen helyes befejezésének sorszámát!

A B) betűjelű forrásban leírtak következtében...

1. a kereszténység államvallássá vált.
2. a birodalomban szabaddá vált a vallásgyakorlat.
3. a keresztényeket üldözni kellett.
4. a keresztények szembefordultak a többi vallás követőjével.

d) Ki, mikor és hol adta ki a B) betűjelű rendeletet!

Rendelet kiadójának neve:

Rendelet kiadásának éve (évszám):

Rendelet kiadásának helye (település):

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a középkori művelődéssel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A)

„A világ dolgaiban semmi sem olyan figyelemre méltó, mint a törvények tekintélye. Ezek rendezik helyesen az isteni és az emberi dolgokat, számúzik a méltánytalanságot. [...] Egy kódexbe gyűjtöttük [a korábbi törvényeket], minden felesleges átfedést és ellentmondást kiküszöböltünk belőlük, hogy így minden embernek biztos támaszul és iránymutatásul szolgáljanak.”

(Justinianus császár rendelete, 6. század)

B)

Középkori kódex díszítése

C)

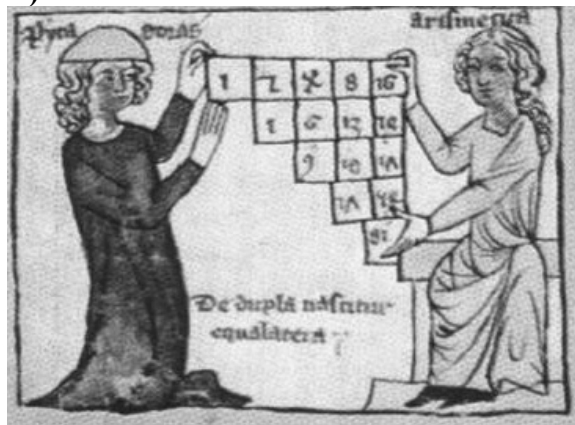
„Szükség van olyan tanításra is, amely isteni kinyilatkoztatáson alapul, mivel az embereknek ismerniük kell a célt, amihez cselekedeteiket irányítják; ez a [végső] cél pedig Isten, aki meghaladja az ész felfogóképességét.” (Aquinói Szent Tamás, 13. század)

D)

Középkori kódex díszítése

E)

Középkori kódex díszítése

F)

Középkori kódex díszítése

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Döntse el, hogy a középkori egyetemek mely karán oktatott ismeretanyaghoz kapcsolódnak leginkább a forrásokban megjelenő tevékenységek, gondolatok! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorban egy X jel szerepelhet.

Forrás betűjele	Egyetemi karok				
	Bölcsészeti (a hét szabad művészet)	Jogi	Orvosi	Teológiai	Mindegyik
A)					
B)					
C)					
D)					
E)					
F)					

b) A középkori egyetemeken az egyházi műveltségben gyökerező ismereteket oktattak. Az egyik kép olyan kulturális tevékenységet ábrázol, melyet a középkor végén a világi (lovagi) kultúra keretei között is üztek. Írja a pontozott vonalra a megfelelő kép betűjelét!

.....

c) Nevezze meg azt a középkori tudományos irányzatot / oktatási módszert, melynek legfőbb gondolatai a következő forrásrészletben megjelennek!

„Ahogyan mármost a szent tudomány a hit világosságán alapul, úgy a filozófia az ész természetes világosságán; ezért lehetetlen, hogy azok az állítások, amelyek a filozófiához tartoznak, ellentétesek legyenek a hittételekkel.” (Aquinoi Szent Tamás, 13. század)

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat a középkori magyar történelemmel kapcsolatos.

Oldja meg a Nándorfehérvár 1456-os ostromához kapcsolódó feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Midőn a tisztelendő [Kapisztrán János] atya János úrtól megtudta, hogy a török végső rohamra készül, [...] a Száva folyóhoz ment, s annak innenső oldalán a meder mellett megállva tolmács által hatalmas hangon a következő szavakat intézte a folyó túlsó partján táborozó törökhöz: »Ti gonosz ellenségei Krisztus Urunknak! Mondjátok meg a ti legnagyobb kutyátoknak [a szultánnak], hogy [...] hagyja békével a várat, mert ha ezt nem teszi, az Úr keze rövid idő alatt eléri.« ” (Kapisztrán János titkárának levele, 15. század)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

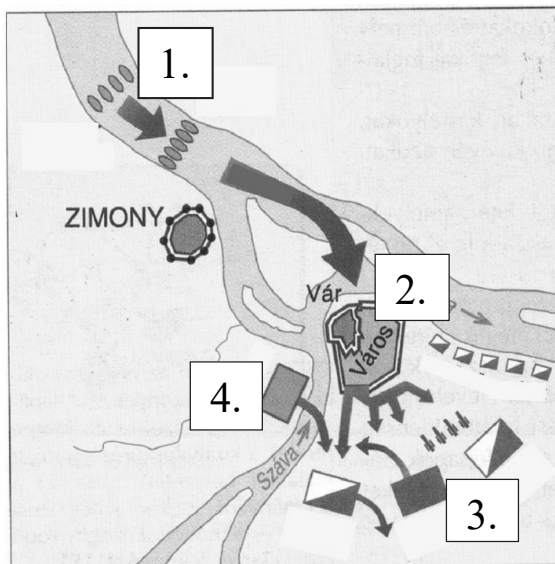
B) „Emlékeznek egy zászlóval odalopakodó törökre, aki gyorsan kúszott fölfelé a legmagasabb toronyra, hogy királyának jelvényét annak a csúcsára kitűzze. [...] Nyomban utánaered egy magyar, és mielőtt amaz a [...] zászlót ledobná, a torony tetején verekedni kezdenek. És mert a magyar másképp nem tudja megakadályozni, megragadja a törököt, és a legmagasabb csúcsról azzal együtt a mélybe veti magát.” (Antonio Bonfini történetíró, 15. század)

C) „A törökök császára, Mohamed [Mehmed], támadással fenyegette Magyarországot, és hírlett, hogy először Nándorfehérvárát akarja megvívni. [...] Midőn ezek a híresztelések László királyhoz értek, a fiatal fejedelem mélységesen megfélemllett; nem kevésbé zavarodott meg a harcias német lelkületű Ulrik gróf, aki tanácsaival irányította a királyt.” (Thuróczi János történetíró, 15. század)

D) „A gróf úr [...] utat-módot keresett tehát, miként távolítsa el a nevezett folyók hátáról az ellenséges hajókat, hogy fegyveres segítséget vihessen a szorongatott várnak. [...] Végre hosszú, fáradságos harc után győztek a magyarok; keményen törtek a törökökre, s heves lángra lobbantották vaslánccal összekötözött hajóikat.” (Thuróczi)

E) „A törökök császára rettenetes ostrommal szállotta meg Nándorfehérvárát. [...] A hadi gépeket végre a várnak a síkságra néző oldalán állították fel. Némelyekkel a vaskos várfalakat törték, mások pedig a magasba, a levegőbe hajigáltak óriási nagy köveket.” (Thuróczi)

a) Rendelje a forrásrészletekben leírt eseményeket a térképvázlaton sorszámokkal jelölt helyszínekhez! Írja a forrásrészletek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy forrásrészlet kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A helyszín sorszáma a térképen	A forrásrészlet betűjele
1.	
2.	
3.	
4.	

b) Nevezze meg azt a történelmi személyt, akire az A) és D) betűjelű forrás aláhúzott kifejezései utalnak! Keresztnevet is írjon! (1 pont)

.....

c) Magyarázza meg, hogy mi adta Nándorfehérvár stratégiai jelentőségét! (1 pont)

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**4. A feladat a felvilágosodás eszmerendszerével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az élethez és a szabadsághoz, valamint a jog a boldogságra való törekvésre. Ezeknek a jogoknak a biztosítására az emberek kormányzatokat létesítenek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik.” (Az amerikai Függetlenségi nyilatkozat)

B) „Az ember teljesen egyenlőnek és szabadnak született. Megvan a joga, hogy békésen és zavartalanul éljen azokkal a jogokkal, melyeket a természeti törvény neki nyújt. [...] Az államban az emberek meg vannak fosztva [ezektől a] jogaiktól. E jog az államra van átruházva, mellyel ez a szükséghez képest intézkedik, de az intézkedések (törvények) úgy tekinthetők, mintha a polgárok maguk hozták volna.” (John Locke angol filozófus „Értekezés az emberi értelemről” című művéből. A mű először az angol Jognyilatkozat kiadásának évében jelent meg.)

C) „Minden politikai egyesülés célja az ember [...] elévülhetetlen jogainak megőrzése. Ezek a jogok a szabadság, a tulajdon, a biztonság és az elnyomásnak való ellenállás. [...] A törvény a közakarat kifejeződése. Valamennyi állampolgárnak jogában áll személyesen vagy képviselőin keresztül részt venni a megalkotásában.” (Emberi és polgári jogok nyilatkozata)

a) Tegye időrendbe a forrásokat a keletkezésük időpontja szerint! Írja a források betűjelét a következő táblázatba! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

b) Nevezze meg összefoglaló szakkifejezéssel azokat a jogokat, amelyeket az A) betűjelű forrás aláhúzott része körülír! Ne a forrásban szereplő jelzőt használja! (1 pont)

.....

c) Nevezze meg szakkifejezéssel a felvilágosodás politikai filozófiájának azt az alapelvét, amelyet a C) betűjelű forrás aláhúzott része körülír! (1 pont)

.....

d) Karikázza be annak a két állításnak a sorszámát, amelyek igazak a felvilágosodás politikai filozófiájára! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Franciaországban született meg, onnan kiindulva terjedt el Angliában és Észak-Amerikában.
2. Elítélte az abszolutizmust.
3. Alapelvei megjelentek a modern alkotmányos rendszerekben.
4. A köztársasági államforma bevezetését követelte.
5. Az uralkodói hatalmat az isteni kegyelemből származtatta.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**5. A feladat Bethlen Gábor fejedelemségéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!**

BETHLEN GÁBOR BECSÜLT JÖVEDELMEI							
Rendi befolyás	Rendektől független					Rendektől függő	Összesen
Jövedelem-kategória	Fejedelmi birtokok jövedelmei	Regálék			Adók		
Jövedelem-típus		vámok	bánya-jövedelmek	pénzverés	tized	vármegyei jobbágyságok, szászok, városok adói	
Jövedelem (Ft)	41 000	51 500	81 000	119 500	39 050	80 000	412 050

a) Mely jövedelemtípus jelenik meg az alábbi forrásrészletben? Írja a jövedelemtípus nevét a kipontozott vonalra! A táblázatban szereplő jövedelemtípusok közül válasszon! (0,5 pont)

„Fiscus [kincstár] jószágaiban való majorkodásokra [gazdálkodásra], [...] jó gondviselőket, udvarbírákat állíttatván” (Szalárdi János: *Siralmas magyar krónika*, 1662)

.....

b) Mely jövedelemtípus növekedéséhez járult hozzá – a bányajövedelmeken kívül – a forrásrészletben megjelenő tevékenység? Írja a jövedelemtípus nevét a kipontozott vonalra! A táblázatban szereplő jövedelemtípusok közül válasszon! (0,5 pont)

„arany-, ezüst[bányáknak] [...] műveltetésekre messzünnen is nagy költséggel azokhoz jó értő tudós főmestereket hozatott vala.” (Szalárdi János: *Siralmas magyar krónika*, 1662)

.....

c) Az erdélyi fejedelem különleges jogköre volt, hogy az országgyűlésre saját jogon meghívhatott résztvevőket (regalistákat). Mely jövedelemkategória növelésére tudott ezáltal közvetlenül hatni? A táblázatban szereplő jövedelemkategóriák közül válasszon! (0,5 pont)

.....

d) Az egyik fontos jövedelemtípus a reformáció terjedése, valamint a katolikus püspökségek megüresedése miatt került a 16. század közepétől az erdélyi fejedelmek kezébe. Írja a fejedelmi jövedelemtípus nevét a kipontozott vonalra! A táblázatban szereplő jövedelemtípusok közül válasszon! (0,5 pont)

.....

e) Bethlen Gábor erős fejedelmi hatalmat épített ki. Támassza alá ezt az állítást a táblázat alapján! (1 pont)

.....

f) Bethlen Gábor kiadásainak jelentős hányadát a hadikiadások tették ki. Nevezze meg azt a háborút, amely az európai hatalmak jelentős részének részvételével zajlott, és amelybe Bethlen is bekapcsolódott! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat a 19. század eszmeáramlataival kapcsolatos.

A következőkben politikai gondolkodók írásait olvashatja. Nevezze meg a 19. század első felében elterjedő politikai eszmék közül azt, amelyikhez a leginkább kapcsolható a forrás!
(Elemenként 1 pont.)

a) „Eljön a nap [...], amikor az Alpok, az Északi-tenger, a Rajna, a Duna és az Elba németjei testvérként ölelik át egymást, amikor a vámhatárok és a sorompók, az elkülönülés, az akadályok és a csüggedtség valamennyi felségjele eltűnik.” *(Kiáltvány)*

.....

b) „Ősapáinktól származó örökségünként birtokoljuk mindenünket, amink van. [...] Valamennyi megújítás, amit ez ideig végrehajtottunk, a múlt iránti tisztelet elvén alapult s remélem, sőt meggyőződése, hogy mindazokat, amelyek a jövőben bekövetkezhetnek, [...] az autoritásra [tekintélyre] és a történelmi példára fogják alapozni.” *(Politikai értekezés)*

.....

c) „A nagyipar fejlődésével [...] kicsúszik a burzsoázia [tőkések rétege] lába alól maga a talaj, amelyen termel és a termékeket kisajátítja. Mindenekelőtt saját sírásóját termeli. Pusztulása és a proletariátus [munkásság] győzelme egyaránt elkerülhetetlen.” *(Kiáltvány)*

.....

d) „Negyven éven át ugyanazt az elvet védtem: a szabadságot mindenben, a vallásban, a filozófiában, az iparban, a politikában, s a szabadságon pedig az individualitás [egyéniség] győzelmét értem a despotizmus által uralkodni akaró tekintély felett éppúgy, mint a kisebbség leigázásának jogát követelő tömegek felett.” *(Politikai értekezés)*

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat Magyarország dualizmus kori történelméhez kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A magyar ipari termelés és foglalkoztatás alakulása 1898–1913								
Ágazat / Iparág	Munkások száma (ezer fő) és százalékos megoszlása				Termelési érték (millió korona) és százalékos megoszlása			
	1898		1913		1898		1913	
Bányászat és kohászat	70	23,1%	84	15,8%	98	6,7%	180	5,4%
Egyéb nehézipar	124	41,1%	215	40,2%	486	33,2%	1186	35,8%
Élelmiszeripar	46	15,3%	77	14,5%	645	44,1%	1287	38,9%
Egyéb könnyűipar	62	20,5%	157	29,5%	235	16,0%	660	19,9%
Összesen	302	100 %	563	100 %	1465	100 %	3314	100 %

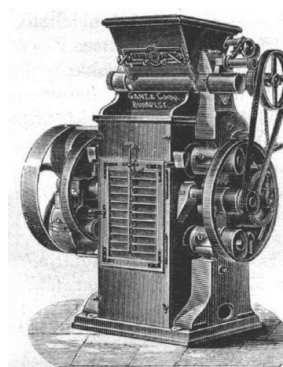
Döntse el az állításokról, hogy azok melyik ágazatra / iparágra igazak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőibe! Egy sorba csak egy X jelet írhat. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítások	Bányászat és kohászat	Egyéb nehézipar	Élelmiszeripar	Egyéb könnyűipar	Mindegyik	Egyik sem
a) Magyarország természeti adottságait leginkább kihasználó, kevésbé tökeigényes ágazat / iparág.						
b) A legmodernebb iparágakat is magában foglaló ágazat.						
c) Az ipari forradalmak hatására ebben az ágazatban / iparágban a foglalkoztatottak száma nőtt.						
d) Nemzetgazdasági súlyának növekedését mind a foglalkoztatottak, mind a termelési érték arányának növekedése mutatja.						
e) Ebben az ágazatban / iparágban csökkent a foglalkoztatottak száma a legnagyobb mértékben.						
f) A legtermelékenyebb ágazat / iparág, hiszen csökkenő foglalkoztatási arány mellett termelési értékének aránya növekedett.						
g) Ebben az ágazatban / iparágban a termelési érték a vizsgált korszakban nőtt.						
h) A munkások számát és a termelési értéket tekintve is a legkisebb növekedést felmutató ágazat / iparág.						

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

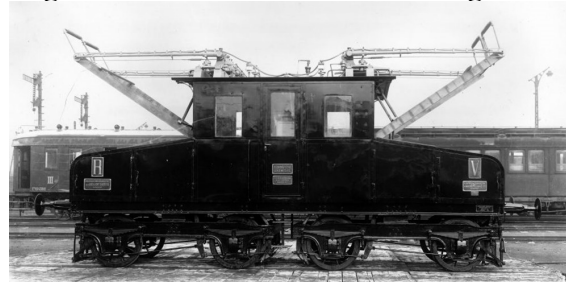
A) Déri Miksa, Bláthy Ottó és Zipernowsky Károly találmánya, a transzformátor

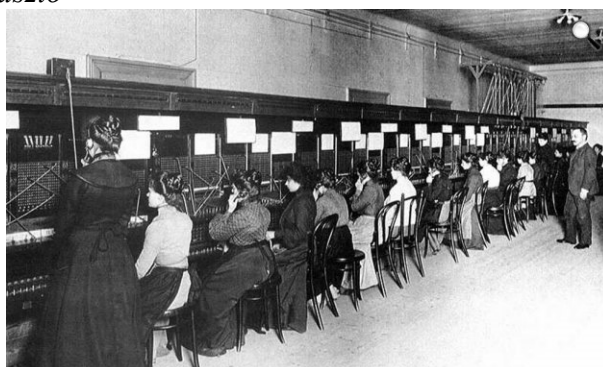
B) Mechwart András találmánya, a gőzmalmokban használt acél hengershék

C) Bánki Donát és Csonka János találmánya, a robbanómotorokhoz tervezett porlasztó

D) Kandó Kálmán találmánya, a villanymozdony

E) Puskás Tivadar találmánya, a telefonközpont

Döntse el, melyik találmányra igazak az állítások! Írja a találmány betűjelét a táblázatba!
Egy sorba csak egy betűjelet írjon! Egy betűjel többször is szerepelhet, két betűjel kimarad.
(Elemenként 0,5 pont.)

Állítások	Találmány betűjele
i) Az üzemanyag-szállítás megszűnésével növekedett a szállítható hasznos teher mennyisége.	
j) Az áramerősség és a feszültség változtatásával lehetővé tette a gazdaságos villamosenergia-szállítást.	
k) Lehetővé tette, hogy ne csak két végpontot kössenek össze, hanem hálózatot alakíthassanak ki.	
l) Az első ipari forradalom egyik legfontosabb találmányának az energiaforrás szempontjából modernizált változata.	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nevezze meg a gazdasági kiegyezés két legfontosabb, megvalósult elemét, melyek megkönnyítették az Ausztria és Magyarország közti kereskedelmet! (Elemenként 1 pont.)

m)

n)

8 pont

8. A feladat az első világháborúval kapcsolatos.

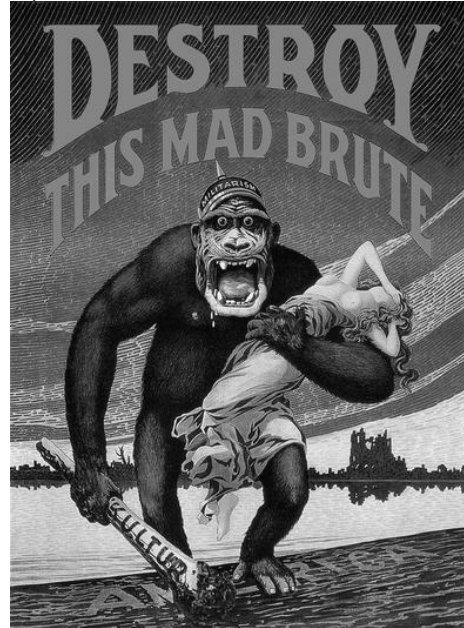
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

Német katonák Franciaországban, 1915

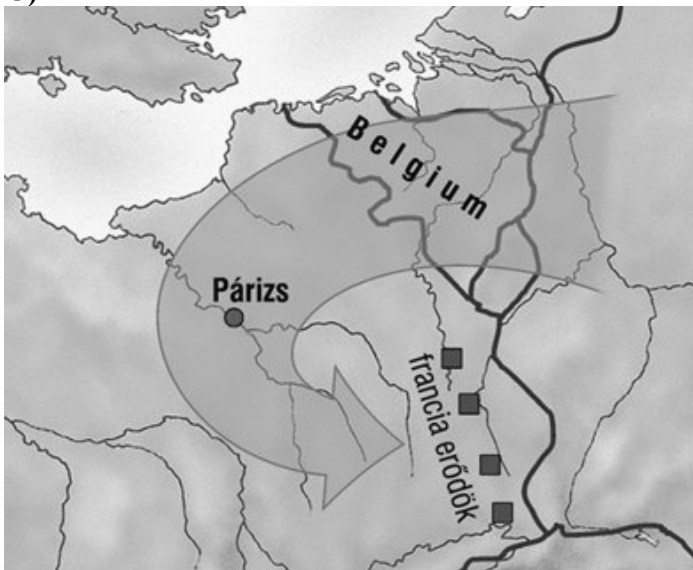
B)

Amerikai plakát, 1917/1918

(A plakáton látható felirat jelentése magyarul: „Pusztítsátok el ezt az őrült szörnyeteget”.)

C)

Német haditerv térképi ábrázolása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Rendelje a képekhez a felsorolt fogalmak közül a megfelelőt! Írja a fogalom sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Három fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Fogalmak: 1. állóháború 2. furcsa háború 3. polgárháború 4. totális diktatúra
5. tömegpropaganda 6. villámháború

A kép betűjele	A fogalom sorszáma
A)	
B)	
C)	

b) Melyik államot jelképezi a B) betűjelű képen látható szörnyeteg? Nevezze meg! (1 pont)

.....

c) Mi nem valósult meg a C) betűjelű térképvázlaton szereplő tervből? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Nem Németország támadta meg Franciaországot, hanem Franciaország Németországot.
2. A német hadsereg nem Belgium felől támadott.
3. A német hadsereg nem jutott el Párizsba.

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat a két világháború közötti magyar történelemhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a Klebelsberg Kunó 1928-as újságcikkeiből származó idézetek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Mert mi volt az elmúlt négy évszázadban a magyar nacionalizmus tartalma? Elsősorban küzdelem az osztrák centralizáló és germanizáló törekvésekkel szemben. Ez tárgytalanná vált.”

a) Fogalmazza meg, hogy a világháborús vereség és a trianoni béke mely következménye tette tárgytalanná az A) betűjelű forrásban szereplő „küzdelmet”!

.....

B) „Másodsorban harc volt a magyar nacionalizmus a magyar állameszmének beleplántálásaért [beleültetéseért] azoknak a népeknek lelkébe, amelyek hazánk területén éppen azon idő alatt szaporodtak el, midőn a török és a német egyaránt pusztította a magyart. Ez a törekvés is tárgytalanná vált.”

b) Fogalmazza meg, hogy a világháborús vereség és a trianoni béke mely következménye tette tárgytalanná a B) betűjelű forrásban szereplő „harcot”!

.....

C) „Ha a magyar neonacionalizmus [újnacionalizmus] nem tudja megnyerni a nemzeti gondolatnak és a nemzeti érzésnek a magyar tömegeket és ha marad egy viszonylag kisebb társadalmi réteg ideálja, akkor nem lehet kétséges, hogy fölébe kerekedik az egész földet egyetlen golyóbisznak tekintő internacionalizmus.”

c) Nevezze meg azt a politikai irányzatot, amelyre a C) betűjelű forrás aláhúzott kifejezése utal!

.....

D) „Önámítás volt általános tankötelezettségünk, amit égbekiáltóan bizonyít az, hogy 8 millió maradék magyarból 1920-ban több mint egymillió volt a hatévesnél idősebb analfabéták száma. Az általános titkos választójog cédulákkal szavaz. Szeretném látni, hogyan lehet szavazólapokkal dolgozni egymillió körül járó analfabéta választónál? Bárki olyan cédulát nyomhat ezeknek az analfabétáknak a kezébe, amelyről nem is tudják, hogy mi áll rajta.”

d) Mely intézmények hiányára utal a D) betűjelű forrás aláhúzott része?

.....

e) A Bethlen-kormánynak melyik, a politikai rendszert érintő intézkedése támasztható alá a D) forrás gondolatmenetével?

.....

5 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. „Ez az erő elegendő lett volna ahhoz, hogy elpusztítsa New Yorkot, Chicagót és a többi iparvárost, Washingtonról nem is beszélve. Az egy kis falu.” (*Hruscsov emlékirata*)

2. „Az én generációm életében nem először támadta meg az erősebb a gyengét. [...] Az jutott eszembe, hogy valahányszor a demokrácia erői elmulasztották az erélyes fellépést, ez mindig arra bátorította az agresszort, hogy tovább törjön előre.” (*Truman visszaemlékezése*)

3. „Egyik vagy másik országban a társadalmi és politikai rend megváltozott a múltban és megváltozhat a jövőben is. Ez a változás, azonban kizárólag az adott ország népének ügye.” (*Gorbacsov beszéde*)

4. „[Ez] a kommunista rendszer kudarcának legocsmányabb és legerősebb demonstrációja. Az egész világ a kudarc beismerésének tekinti. [...] Nemcsak a történelem, hanem az emberiség arculcsapását jelenti. Ha egyszer eljön a nap, amikor mindannyian szabadok lesznek, [...] akkor tudják majd elégedetten magukról elmondani, hogy [városuk] [...] tartotta a frontot.” (*Kennedy beszéde*)

Nevezze meg a térképvázlatokon és a képen látható hidegháborús eseményeket! Rendelje a térképvázlatokhoz és a képhez a rajtuk látható eseményre vonatkozó szöveges forrás sorszámát! Válaszait írja a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy választ írjon! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A térképvázlat / kép betűjele	Az esemény megnevezése	A szöveges forrás sorszáma
a)		
b)		
c)		

d) A két térképvázlaton látható eseményeket a hidegháború mélypontjainak szokás nevezni. Magyarázza meg röviden, miért! (1 pont)

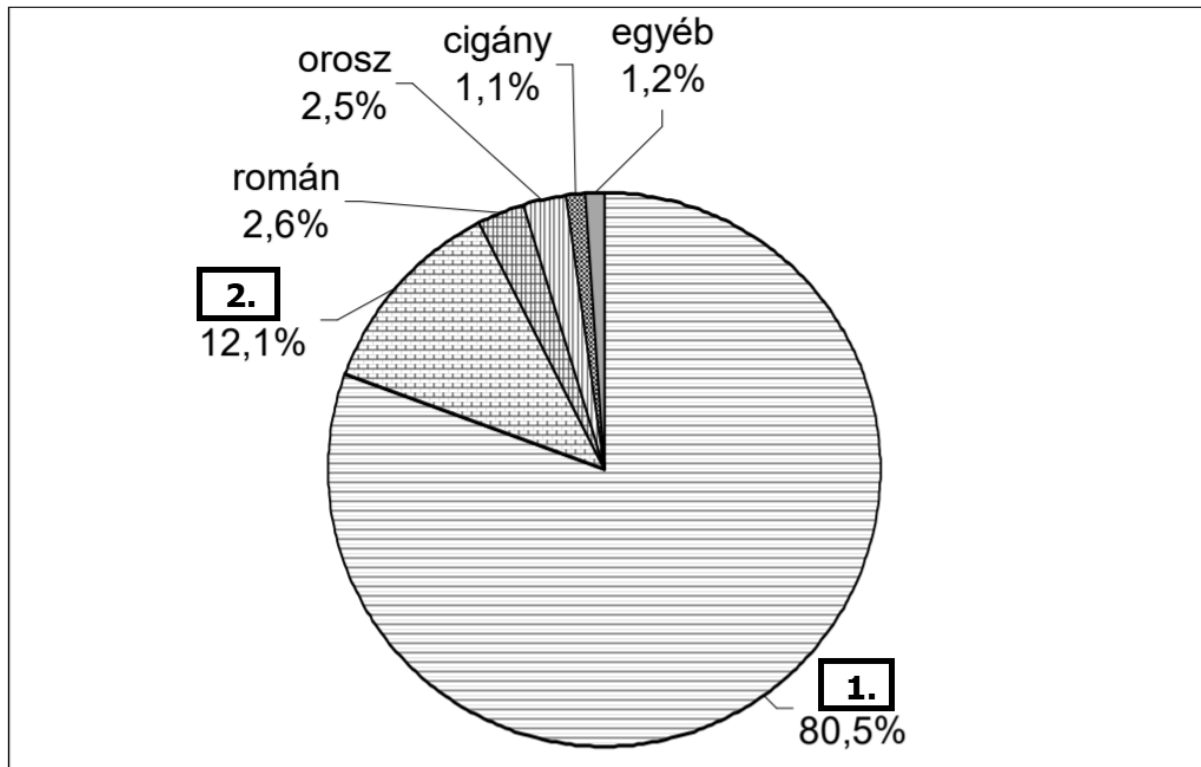
.....

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat a határon túli magyarsággal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!

Kárpátalja nemzetiségi összetétele, 2001

a) Egészítse ki a diagram hiányos jelkulcsát! Nevezze meg a sorszámmal jelölt nemzetiségeket! (Elemenként 0,5 pont.)

1.:

2.:

b) A kárpátaljai magyar lakosság száma folyamatosan fogy. Nevezze meg ennek három okát! (Elemenként 1 pont.)

.....

.....

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a gazdasági ismeretekhez kapcsolódik.

Nevezze meg a következőkben leírt kitalált vállalatok vállalkozási formáját, és rendelje mindegyikhez az adott formára vonatkozó törvényrészletet! Írja a vállalkozási formák nevét a pontozott vonalakra, a megfelelő törvényrészletek sorszámát pedig a négyzetekbe! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

1. „A [...] társasági szerződéssel a társaság tagjai üzletszerű, közös gazdasági tevékenység folytatására vállalnak kötelezettséget oly módon, hogy legalább egy tag (beltag) felelőssége [...] egyetemleges, míg legalább egy másik tag (kültag) [...] a társaság kötelezettségeiért [...] nem felel.”

2. „Olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével [...] alakul [...]. A társaság kötelezettségeiért [...] a tag nem felel. [...] Tilos a tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni.”

3. „Olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű [értékpapírokból] álló alaptőkével [...] alakul [...]. A [társaság] kötelezettségeiért [...] [az értékpapír tulajdonosa] nem felel.”

4. „A tagok által gazdálkodásuk eredményességének előmozdítására és gazdasági tevékenységük összehangolására, [...] alapított jogi személyiséggel rendelkező kooperációs társaság. [...] Saját nyereségre nem törekszik; vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.”

a) Zsombor autószerelő, eddig alkalmazottként dolgozott, de most önálló műhelyt szeretne nyitni. Feleségével, Imolával és testvérével, Koppánnal alapít vállalkozást. A műhely felszerelésének költségeibe mindhárman beszállnak, de ott csak Zsombor fog dolgozni, és az elvégzett munkáért is ő vállal felelősséget.

..... ☐

b) Ivon a Körmöc Bank stratégiai igazgatóhelyettese. Legújabb feladata a Vajdaságban kiépítendő fiókhálózathoz szükséges alaptőke-bővítés végrehajtása, amit a Budapesti Értéktőzsdén keresztül fog lebonyolítani.

..... ☐

c) Tamara egy kis csokoládémanufaktúra, a Chocomantic alapító tulajdonosa és igazgatója, amelynek öt alkalmazottja van. A törzstőkét Tamara két régi ismerőse bevonásával növelte, hiszen nyilvánosan ezt nem tehetné volna meg. A termékek minőségéért és a határidők betartásáért csak a Chocomantic felelős.

..... ☐

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

3. Száray Miklós: Történelem II. középiskolák, 10. évfolyam. Forrásközpontú történelem. Nemzeti Tankönyvkiadó.

5. Kenyeres István: „Nekem pénzem nincsen, valami volt, Isten tudja mind hadra költöttem”. Állami jövedelmek és hadi kiadások Bethlen Gábor és II. Ferdinánd korában. In: Bethlen Erdélye, Erdély Bethlene. A Bethlen Gábor trónra lépésének 400. évfordulóján rendezett konferencia tanulmányai. Szerk. Dáné Veronka et al. Kolozsvár, 2014. 480.

7. https://trafofizika.blog.hu/2016/06/16/transzformatorok_tortenete

<https://www.fizkapu.hu/fizfoto/fotok/fizf0570.jpg>

http://pestbuda.hu/nyomtatasi/20190710_150_eve_szuletett_kando_kalman

https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Ganz-Mechwart_hengersz%C3%A9k.jpg

<https://cultura.hu/kultura/puskas-tivadar-tortenete/>

8. <https://gottmituns.net/2013/05/09/life-in-the-trenches-diary-of-a-german-soldier-courcy-france-1915/>

HR Hopps, 1917

www.mozaweb.hu

10. Europress

Száray Miklós: Történelem V. Forrásközpontú történelem. Nemzeti Tankönyvkiadó.

11. Molnár József – Molnár D. István: Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa. Beregszász, 2005.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	3	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	8	
	8. feladat	3	
	9. feladat	5	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	3	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		

dátum

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok			

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 21.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 21. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,

egy komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A francia rendi állam	rövid
	1849 után	14.	A nagy gazdasági világválság	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Mária Terézia reformjai	hosszú
	1849 után	16.	A rendszerváltozás	hosszú
Komplex	—	17.	A magyar zsidóság	korszakokon átívelő
	—	18.	A gyarmatosítás	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

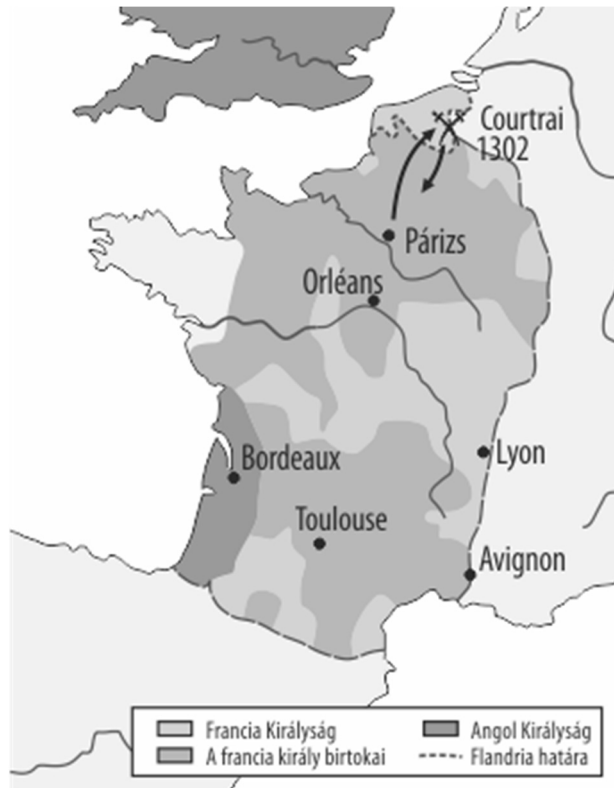
A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a francia rendi állam kialakulásával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a rendi gyűlés összehívásának körülményeit és a rendi gyűlés működését! Válaszában térjen ki a királyi hatalom helyzetének alakulására!

Franciaország Szép Fülöp uralkodása idején (1285–1314)

„Az uralkodó is támogatókat keresett a hűbéri rendszerben kialakult tartományúri hatalommal szemben. [...] A centralizáció [központosítás] az az államszervező folyamat, amelyben az uralkodó a rendek hatalmának megtűréseivel kialakítja saját hatalmi túlsúlyát, de lényegében érintetlenül hagyja azokat a rendi jogköröket, amelyek a központi hatalom stabilizálásában nem tűnnek primer [elsődleges] érdekekkel bírónak. [...] Ebben a helyzetben a rendek tudomásul vették a központi hatalom ténykedését, a királyi hatalom pedig garantálta a rendi intézményeket.” (Mezey Barna jogtörténész, 1997)

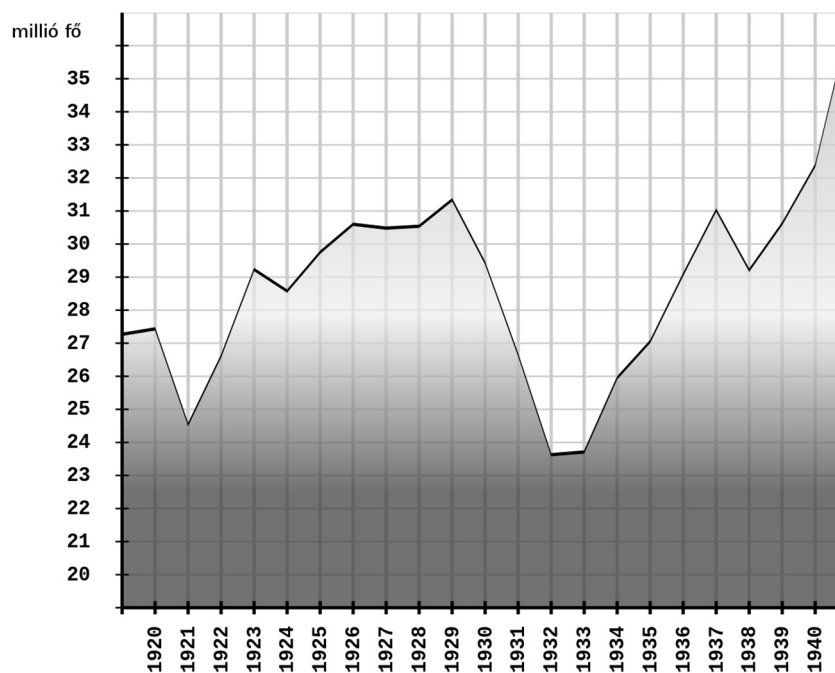
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

14. A feladat a két világháború közötti világgazdasággal kapcsolatos. (rövid)

Tárja fel a források és ismeretei segítségével, miként omlott össze az Amerikai Egyesült Államok gazdasága a nagy gazdasági világválság idején!

Sorban álló betétesek az American Union Bank előtt, 1932

A foglalkoztatottak számának alakulása az Egyesült Államokban 1920 és 1940 között

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

2020. október 21.

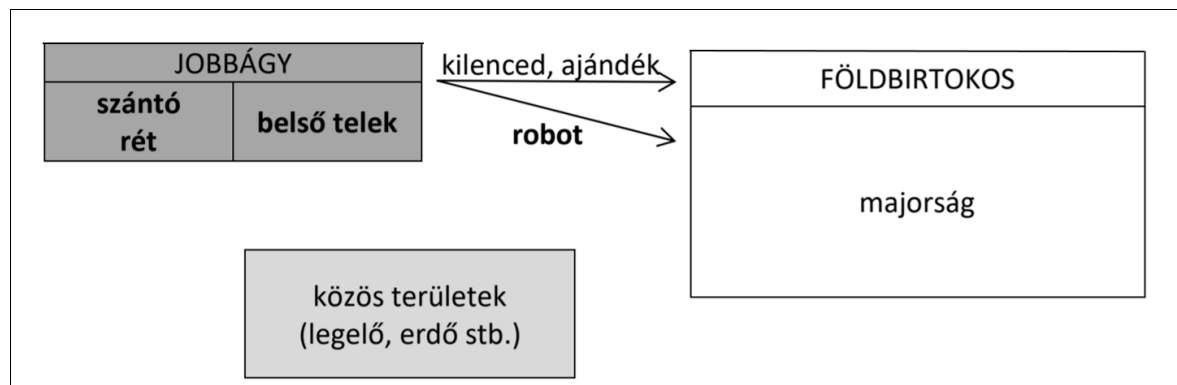
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat a 18. századi Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Mária Terézia reformjait! Válaszában elemezze, miként alakult az uralkodónó kapcsolata a magyar nemesekkel!

„Miután [...] a nevezett választó [a bajor választófejedelem] a francia király nagyszámú katonaságától segítettve, Felső-Ausztria tartományát ellenségesen megtámadta, [...] [és] a fent nevezett [magyar] királyi felség hadserege [...] Sziléziában a porosz király hasonló erőszakosságával szemben [...] el van foglalva, [és ezért a királyi felség] a [magyar] karokat és rendeket [...] a nevezettek ellen fegyverfogásra jóságosan buzdítani [...] méltóztatott, [...] a karok és rendek [...] az ország általános fölkelését elhatározták.” (Törvénycikk, 1741)

„A magyarok az udvarral szemben úgy tartanak össze, mint a kullancs. [...] Alkotmányukat valami rejtélyes homályba burkolják, [...] az uralkodó bizalmát és kegyét megszerzik anélkül, hogy az államra annyira káros kiváltságaikból valamit is engednének. Ellenkezőleg, gyarapították is azokat. Mindamellet nem szabad a nehézségektől visszariadni, mivel az ügy a dicsőséges uralkodóház szempontjából igen fontos. Semmi sem lehetetlen, ha komolyan akarják. [...] Mellőzni kell a magyar országgyűlés összehívását, abból csak baj származik, mint ezt a tapasztalat bizonyítja.” (Kaunitz kancellár előterjesztése, 1761)

Az uradalom fő részei és az úrbéri szolgáltatások

(A vastagított betűkkel szedett méretét vagy mértékét szabályozta Mária Terézia úrbéri rendelete.)

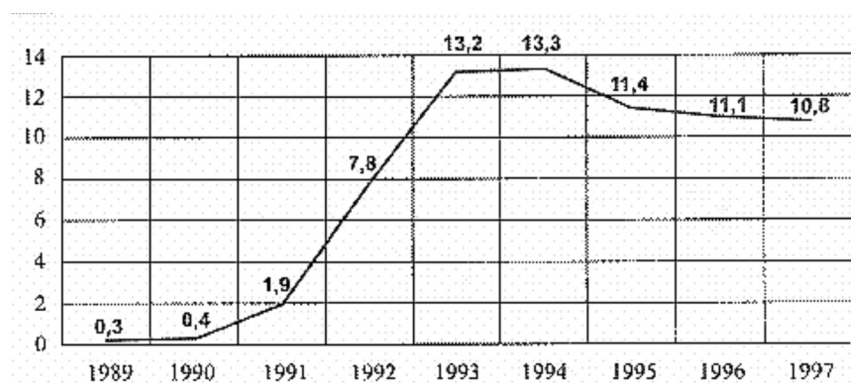
„Gondoskodni kell, hogy (amennyire lehetséges) minden nemzet [értsd: nemzetiség] el legyen látva saját falusi iskolákkal; [...] hogy ezen iskolai szervezet az összes, bár különböző vallást követő polgárokhöz egyaránt alkalmazkodjék, s a közművelődés valamint a haza javára felekezeti különbség nélkül egységes célt szolgáljon; hogy ezen királyi intézmény áldásai az összes polgárok minden osztályára, úgy mint a földművesekre, kis- és nagyvárosok lakóira, vármegyei vagy katonai előjárókra stb. egyformán kiterjedjenek.” (Ratio Educationis, 1777)

16. A feladat a magyarországi rendszerváltozással kapcsolatos. (hosszú)

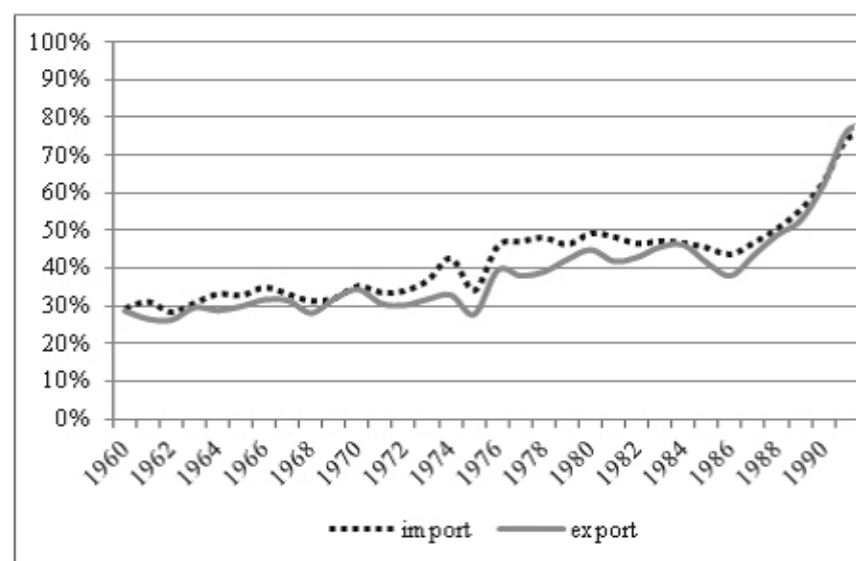
Mutassa be a források és ismeretei segítségével, hogyan változott meg Magyarország politikai és gazdasági rendszere a rendszerváltozás következtében! Ne eseménytörténetet írjon!

„A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. [...] Senkinek a tevékenysége sem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására. [...] A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez.” (Az 1989-ben módosított alkotmány)

„Gorbacsov a széke karfájára csapott, Miklós [Németh Miklós akkori miniszterelnök], míg ebben a székekben ülök, 1956 nem ismétlődik meg. Minden párt, minden kormány a saját népének felelős. De ekkor én biztosra vettem, hogy ezt komolyan kell venni. A szögesdrótos határvédelem lebontását alig kommentálta. [...] Én [...] azt kértem, a tavasz folyamán vonjanak ki egy egységet véglegesen Magyarországról, amit egy mínuszos [alacsony hírértékű] hírben lehozhatunk. Gorbacsov tartotta magát ehhez és [1989] április 25–26-án Debrecen és Kiskunhalas térségéből kivontak 10 000 katonát. Hogy ezt nem verjük nagydobra, az szavahihetőségi próba is volt.” (Interjú Németh Miklóssal, 2019)

A munkanélküliek aránya (%) a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva 1989–1997 között

A nem szocialista országokkal folytatott kereskedelem aránya a külkereskedelmen belül 1960–1992 között (import = behozatal; export = kivitel)

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a magyar zsidóság történetéhez kapcsolódik. (komplex – korszakokon átívelő)
Mutassa be a magyarországi zsidóság emancipációjának, majd jogfosztásának folyamatát a kiegyezéstől a második világháború kitöréséig a következő szempontok alapján:

- a zsidóság helyzete a dualizmus korában,
- antiszemita vádak és intézkedések az 1920-as években,
- az antiszemitizmus változásai a világválság időszakában,
- a zsidóság jogfosztása!

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg!

„A nemzet hű fiává nem a származás, nem a fajrokonság, hanem a rokon érzés, s a csatlakozó önfeláldozat avat. Nem a szívnek vére, hanem a szívnek verése.”
(Lőw Immánuel szegedi főrabbi, 1907)

AZ ÉDES ANYA ÖLE.

Karikatúra a Borsszem Jankó című lapban, 1882

Felirata:

„Az édesanya [Magyarország]: No, gyermekeim, ki jön az én házamba?

Nemzetiségi kölykök duzzogva: Nem megyünk mi!

A zsidógyerek: Itt vagyok, mámikám, fogadj be!

Istóczy [antiszemita képviselő]: Anyámasszony, csak be nem veszi azt a jordán fattyat [a zsidógyereket]?”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A zsidóság szerepe hálátlan ezzel a kormányzattal szemben. A zsidóságot megvédték azon retorzió ellen, amelyet jogosan megérdemelt azon történelmi felelősség következtében, amely a kommün [értsd: Tanácsköztársaság] alatt reá hárult. A zsidóság bebizonyította, hogy [...] csak egy zsidó érdek van, amely nem nyugszik addig, amíg a történelmi Magyarországot meg nem semmisíti. [...] Ebből nekünk, keresztény magyaroknak le kell vonnunk a konzekvenciákat [következtetéseket]: nincs középút és nincs kompromisszum, egy van csak: a magyar faj érdekeit a végletekig képviselni.” (Gömbös Gyula beszéde a Nemzetgyűlésben, 1925)

„Úgy vélem, Excellenciád hozzám hasonlóan szükségét érzi a szorosabb bajtársi együttműködésnek. Ezt szolgálja levelem is, melyet abban a reményben intézek közvetlenül Excellenciádhoz, hogy mi, régi fajvédő bajtársak, akik ugyanabban a világnézetben élünk, gazdasági vonalon is megértjük és kölcsönösen támogatjuk egymást.” (Gömbös levele Hitlerhez, 1933)

„Akarjuk és követeljük a zsidókérdésnek az állam érdekeivel egyező rendezését, a zsidónak, mint fajnak alkotmányos meghatározását, az állam életébe és munkájába való számarányos bevonását, a zsidó bevándorlásnak mindenkorra való beszüntetését, azoknak a zsidóknak a kiutasítását, akik 1914 után kaptak települési engedélyt, akik a világháborúban harcvonalban nem voltak, akik az állam törvényeit megszegik, gátolják, tekintet nélkül arra, hogy mikor települtek meg az Ősföldön.” (A Nemzet Akaratának Pártja programjából, 1935)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

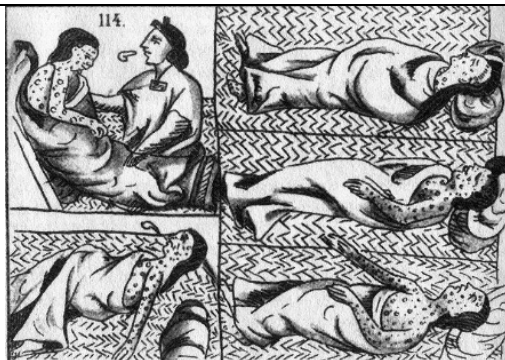
18. A feladat a gyarmatosítás történetével kapcsolatos. (komplex – összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével Amerika gyarmatosítását a 16. században India gyarmatosításával a 18–19. században a következő szempontok alapján:

- a gyarmatosító hatalmak,
- a gyarmatosítás ideológiai háttere,
- a gyarmatosítás gazdasági okai, a gyarmatok gazdasági szerepe
- a gyarmatosítás gazdasági következményei, hatása a gyarmatosító országra
- a gyarmatosítás eredményességének okai, körülményei,
- konfliktusok és egyezmények a gyarmatosítók között!

Használja a középiskolai történelem atlaszt!

„Felségtek, mint katolikus keresztények, mint a szent keresztény hit barátai és terjesztői, mint Mohamed szektájának és minden egyéb bálványozásnak és eretnekségnek ellenségei, jónak látták, hogy engem, Kolumbusz Kristófot Indiának [Ázsiának] fentemlített tájaira küldjenek, ama fejedelmeket, népeket [...] szent hitünkre megtéríteni. Ily módon jutott osztályrészemül a feladat, hogy ne a szárazföldi úton igyekezzem Kelet felé, miképpen az eddig szokásban volt, hanem nyugati irányban indulnék el, tehát oly úton, amelyet tudomásunk szerint mindeztideig még senki sem járt be.” (Kolumbusz naplója, 1492)	„Állítom, hogy mi vagyunk a legnemesebb faj a világon, és minél többet népesítünk be belőle, annál jobb az emberiségnek. Képzeljük csak el, micsoda változást jelentene, ha angol-szász uralom alá kerülnének azok a vidékek, amelyeket jelenleg a leghitványabb emberi lények laknak. [...] Állítom, hogy minden megszerzett talpalatnyi föld az angol faj további szaporodását jelenti, ami különben nem történne meg. Ráadásul a világ nagy része feletti uralmunk egyszerűen a háborúk végét jelentené.” (Cecil Rhodes brit üzletember és politikus, 1877)
„Néhány indiánnak megmutattam a magunkkal hozott fahéj- és borsmintákat. Azt mondták, ismerik ezeket a fűszereket; jelekkel tudtomra adták, hogy nem messze innen, délkeleti irányban e fűszerek nagy tömegben lelhetők. Mutattam nekik aranyat és gyöngyöt is, mire néhány élemedett korú bennszülött azt mondta, hogy egy Bohío nevezetű helyen arany fölöslegben található és hogy ama vidék lakosai karjukon, lábukon, nyakukon és fülükben aranyat hordanak; ugyanott gyöngy is akad bőven.” (Kolumbusz naplója, 1492)	„Tilos ezentúl hordani bármiféle selyem- és bengáli szövetet, és minden selyemmel kevert szövetanyagot, amelyet Perzsiában, Kínában vagy Indiában készítettek és onnan hoztak be ebbe a királyságba, és minden ott festett, színezett vagy nyomott pamut-szövetet*.” (Brit törvény, 1701) „Számos éve állítanak elő, festenek és nyomnak Nagy-Britannia királyságában nagy mennyiségű len- és pamut-szövetet. [...] Ezért a mondott [1701-es] törvény hatálya nem terjed ki olyan len- vagy pamut-szövet hordásának tiltására [...], melyet Nagy-Britanniában állítottak elő és festettek vagy nyomtattak.” (Brit törvény, 1736) * pamut: a trópusi gyapotnövény magjait borító szálak, textilipari alapanyag

[illegible][illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma- központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma- központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

14. https://en.wikipedia.org/wiki/Bank_run#/media/File:Bank_Run_on_American_Union_Bank.jpeg

https://en.wikipedia.org/wiki/Great_Depression_in_the_United_States#/media/File:US_Employment_Graph_-_1920_to_1940.svg

16. Pénzügyminisztérium: A gazdasági átalakulás számokban 198–1997, Bp. 1997

http://epa.oszk.hu/01700/01739/00098/pdf/EPA01739_eszmelet_113_015-036.pdf

17. Borsszem Jankó, 1882. szeptember 10. https://mediakutato.hu/cikk/2003_01_tavasz/02_judapesti_bulevaron

18. Bernardino de Sahagún: Florentine Codex (1540–1585)

National Army Museum, London

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző